

Datum: 2026-03-02

D.nr: 009-26

Kopia
li.fjr@regeringskansliet.se

Till
li.remissvar@regeringskansliet.se

Inledning

JRF lämnar synpunkter på de förslag till utveckling som presenteras av Länsstyrelsen i Stockholm och Naturvårdsverket. Synpunkterna utgår från kapitlet "Förslag på åtgärder" i Länsstyrelsen Stockholms rapport och "Förslag på åtgärder för att begränsa predatorer" i Naturvårdsverkets delredovisning. JRF lämnar också generella synpunkter på behovet av salskyddsområden kopplat till de fyra redovisningar som lämnats av länsstyrelserna i Gävleborg, Södermanland, Skåne och Västra Götaland.

Rapportering av uppdrag A. Nationella mål, punkt 20 i Regeringsbrev för budgetåret 2025 avseende länsstyrelserna. Länsstyrelsen i Stockholms diarienummer 106-8395-2025.

Jägarnas Riksförbund (JRF) kommenterar nedan de förslag på åtgärder som lämnas i rapporten under rubriken "Förslag på åtgärder". Andra kapitel som rör redan genomförda åtgärder och resonemang kring förebyggande åtgärder och rena redogörelser för hur jakten efter de olika arterna bedrivs i dag lämnar JRF utan kommentar.

Nationella myndigheter och förvaltning av säl och skarv

JRF delar uppfattningen att det inte är ändamålsenligt att två nationella myndigheter har ett delat ansvar för förvaltningen av dessa arter. I stället bör en ny viltförvaltningsmyndighet skapas och denna bör åläggas ansvaret för förvaltningen av säl och skarv och i andra hand bör ansvaret på nationell nivå till fullo ligga på den ansvariga viltförvaltningsmyndigheten. JRF:s uppfattning är också att stort ansvar för regionala beslut om jakt ska ligga på Länsstyrelserna som är de som har bäst uppfattning om de regionala förutsättningarna vid beslut om jakt.

Data avseende sälpopulationernas status

JRF delar uppfattningen att data avseende sälpopulationernas status behöver förtydligas och samlas på ett pedagogiskt vis. Det är av stor vikt att de olika myndigheter som har intresse av frågorna, likväl som privatpersoner och intresseorganisationer, på ett enkelt vis kan ta del av all befintlig kunskap som sedan används för att fatta beslut. En hög transparens skapar förtroende för all statlig förvaltning och belyser också om det finns behov av att utveckla dataunderlagen.

Havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet 2021-2027

Bidrag för destruktion av säl

JRF delar uppfattningen att bidrag för destruktion av säl behöver möjliggöras mer och att andra aktörer än enbart länsstyrelserna ges möjlighet för att ansöka om bidrag för detta.

Stöd för kompetensutveckling och bilda nätverk inom fiske

Även om rubriken antyder att det handlar om fiske så är det viktigt att bära i åtanke att förvaltningen av säl och skarv inte sker genom fiskare utan av jägare. JRF ser positivt på att det finns ekonomiskt stöd för olika insatser som kan göra att jakten efter säl och skarv kan ökas.

Jakt på skarv

Skyddsjakt på enskilds initiativ i enlighet med Jaktförordningen (1987:905 bilaga 4)

JRF delar uppfattningen att det behövs ett enklare regelverk för enskilda att på enskilds initiativ bedriva skyddsjakt efter skarv för att skydda vissa fiskbestånd. Regelverket bör vara så utformat att det inte begränsar möjligheterna mer än nödvändigt. Det är också av stor vikt att det inte enbart avser havskusten och stora insjöar eftersom skarvens påverkan på fiskbestånd i små sjöar kan vara mycket stort på kort tid. JRF saknar kompetens att avgöra vilka fiskarter som ska omfattas av skyddet men är positiva till den geografiska uppdelning som gjorts i rapporten.

JRF ser också de positiva effekterna för länsstyrelsernas arbetsbörda om ett antal skyddsjaktansökningar försvinner och i stället övergår till skyddsjakt på enskilds initiativ. Att skarvens påverkan på lokala fiskbestånd är stor är uppenbart och väldokumenterat och det finns därmed goda skäl att förenkla möjligheterna till skyddsjakt på enskilds initiativ.

Vägledning till länsstyrelserna hur skarvpopulationen praktiskt kan regleras på effektivas möjliga sätt

JRF delar rapportens uppfattning att det behövs praktisk vägledning kring olika åtgärder som kan behöva användas i förvaltningen. Det är ett bra komplement till utökade möjligheter till skyddsjakt på enskilds initiativ. Förutom de åtgärder som nämns i rapporten är det viktigt att belysa effekten av ankomstjakt i förhållande till jakt som sker efter häckning.

Regionala förvaltningsplaner för skarv

Förvaltningsplaner är ett viktigt verktyg för länsstyrelserna men det är också viktigt för JRF att statliga medel används på ett klokt vis. Det kan alltså behöva övervägas om behovet av en förvaltningsplan finns mot bakgrund av populationsstorlek och utveckling samt den

skada som arten orsakar. Med tanke på att skarvens påverkan är olik beroende på om förekomsten avser havskust, stora sjöar eller små sjöar kan det möjligtvis övervägas om biotoptypiska förvaltningsplaner (för de olika typerna av vattendrag) kan ersätta regionala eller lokala förvaltningsplaner.

Räkning av skarv

JRF delar uppfattningen i rapporten att det är allt för lång tid emellan sammanställningarna av länsstyrelsernas inventeringar. För att en ändamålsenlig förvaltning ska kunna komma till stånd och för att förvaltningen ska bygga på bästa möjliga tillgängliga kunskap måste underlagen vara korrekta och relevanta.

Säljakt

JRF delar uppfattningen att en regional kvot för licensjakter inte bör finnas för gråsäl och att licensjakt efter knubbsäl bör återinföras. Det ter sig för JRF självklart att både grå- och knubbsäl har sådana populationer och har haft sådan utveckling under den senaste tiden att diskussionerna inte bör handla om det ska gälla skydds- eller licensjakt utan snarare om det ska gälla licensjakt eller allmän jakttid. JRF delar också uppfattningen att det bör finnas möjlighet till skyddsjakt i fredningsområden för fisk och JRF anser att sådan skyddsjakt ska föras in i bilaga 4 i Jaktförordningen och kunna ske på enskilda initiativ.

Skyddsjakt efter säl på eget initiativ

JRF delar länsstyrelsernas uppfattning till fullo och anser det dessutom vara ett tydligt tecken på att sälpopulationen vuxit sig allt för stor att sälen nu vandrar långt upp i sötvatten på ett sätt som inte är lämpligt för arten. Det är ett tydligt tecken på att förvaltningen har misslyckats och att sälpopulationen behöver minskas.

Handelsförbud på sälprodukter

JRF delar länsstyrelsernas uppfattning att handelsförbudet på sälprodukter behöver tas bort så att incitamenten ökar för att bedriva den omfattande säljakt som behövs. För JRF har det länge varit en prioriterad fråga att möjliggöra handel med sälprodukter.

Sälfälla

JRF ser att behovet finns av sälfällor och förstår att det kan behövas externa medel för att utveckla sådana fällor eftersom det kommersiella värdet i sådana fällor sannolikt är lågt vilket kan leda till att enskilda aktörer inte prioriterar att utveckla sådana fällor.

Uppföljning av vidtagna åtgärder

JRF har inget särskilt att erinra.

Viltförvaltningsdelegationerna

JRF ser också behovet att utveckla viltförvaltningsdelegationerna med sådana parter som är direkt berörda av viltförvaltningen, och det synes rimligt att en sådan part representerar fiskeintresset.

Viltskadeanslaget

JRF ser positivt på möjligheterna för flera aktörer att söka om bidrag från viltskadeanslaget för att minska skador orsakade av säl. JRF vill också särskilt poängtera att det ska finansieras genom allmänna medel eftersom förvaltning av säl i första hand inte är ett intresse för jägarkåren utan i första hand ett intresse för fiskerinäringen och därmed det allmänna.

Ökad samverkan inom och mellan myndigheter

JRF anser att det är viktigt att det finns tydligt utpekade huvudansvariga myndigheter och i det fall det finns flera myndigheter som berörs till olika del av samma fråga är det självklart att en samverkan däremellan måste fungera.

Program sälar och fiske

JRF har inget särskilt att erinra.

Ekosystembaserad förvaltning

JRF har inget särskilt att erinra.

Havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet 2028-2034

JRF ser att det är positivt att en så stor del som möjligt av de åtgärder som behöver vidtas inom förvaltningen av säl och skarv också finansieras med EU-medel. Det är rimligt i och med att de begränsningar som finns för att utföra jakten till stor del är en följd av bestämmelser i olika EU-direktiv och därför bör sådant arbete och merarbete som utförs som en följd av dessa bestämmelser också bekostas av EU-medel.

Bidrag för destruktion av sälar

JRF ser positivt på förslaget att förenkla bidragsgivningen genom att ge fler aktörer möjlighet att söka om medel för destruktion av sälar.

Stöd för kompetensutveckling och bildande av nätverk inom fiske

Som JRF anført ovan är det positivt att det finns EU-medel för kompetensutveckling och om sådana medel tagit slut är det relevant att Sverige verkar för att större medel tillskjuts till nästa EU-medelsperiod.

Att bättre integrera förvaltning av predatorerna säl och skarv i havsmiljöarbetet

3.1 Begränsa sälpopulationerna

JRF delar Naturvårdsverkets övergripande beskrivning av säljakt som företeelse och det som särskiljer säljakt från andra jaktformer. JRF vill särskilt inpränta behovet av långsiktighet i jakten och anser att det i första hand tillgodoses genom en allmän jakttid.

3.1.1 Framtagande av ett system för regionaliserad förvaltning av de tre sälarterna

JRF tillstyrker förslaget att de olika sälarterna kan förvaltas på olika vis regionalt. För JRF är det uppenbart att den mest adaptiva och långsiktiga formen av förvaltning är jakt under en allmän jakttid och den medger också goda möjligheter till regional anpassning. Till exempel kan jakt under allmän jakttid bedrivas i ett visst län men inte i ett annat – något som är vanligt vid arter som inte förekommer i samma utsträckning över hela landet. Ett beslut från regeringen om allmän jakttid på en art är också det som medför lägst kostnader för samhället och förvaltningen.

3.1.2 Delegering av skyddsjaktbeslut från Naturvårdsverket till länsstyrelserna

JRF tillstyrker att rätten att fatta beslut om skyddsjakt flyttas från Naturvårdsverket till länsstyrelserna. De olika sälarna förekommer i så stora numerär att det inte finns någon anledning att den nationellt ansvariga förvaltningsmyndigheten ska ha beslutsrätten utan det är mer korrekt att respektive länsstyrelse får möjlighet att fatta beslut som är väl avvägda för sina regionala behov. JRF tillstyrker vidare att ett allmänt samverkanskrav ersätter det specifika kravet att höra Havs- och vattenmyndigheten inför beslut om jakt.

JRF anser vidare att även beslut om licensjakt bör flyttas från Naturvårdsverket till länsstyrelserna med samma motivering som förslaget om skyddsjakter, vid den händelse att beslut om allmän jakttid inte fattas av regeringen.

JRF anser också att det bör möjliggöras för jakt på sälarterna genom skyddsjakt på enskilt initiativ enligt Jaktförordningen bilaga 4. Med tanke på sälarnas väldokumenterade skadebenägenhet på vissa platser och vid vissa tillfällen torde det finnas goda möjligheter att utforma en skyddsjakt på enskilt initiativ som tar fasta på till exempel utsättningsplatser för fisk, känsliga lekområden eller andra platser som är särskilt viktiga för skyddsvärda fiskbestånd.

3.1.3 Öka och säkerställa nuvarande tillgång på jaktmarker

JRF tillstyrker att ett tydligt underlag med geografisk information om var säljakt är tillåten tas fram. JRF anser också att tillgången till jaktmarker behöver ökas genom att områden som nu är skyddade från jakt (sälskyddsområden) öppnas upp för att möjliggöra jakt.

3.1.4 Förtydligande om hur myndigheter ska förhålla sig till HELCOM rekommendation

JRF tycker att det bör tydliggöras att myndigheterna inte bara ska förhålla sig till HELCOM:s rekommendationer utan regeringen bör klargöra att myndigheterna ska syfta till att tillåta så höga jaktliga uttag som är möjligt utifrån internationella åtaganden. Det är viktigt att, från politiskt håll, tydliggöra att syftet inte endast är att förhålla sig till de internationella åtaganden som finns utan att söka största möjliga jaktliga uttag utifrån de begränsningar som finns i olika överenskommelser.

3.2 Begränsa storskarvpopulationen

JRF delar Naturvårdsverkets övergripande beskrivning av skarvproblematiken och de huvudsakliga inriktningar som finns för att uppnå en minskad population. JRF vill dock lägga till att det är av vikt att Naturvårdsverket och regeringen också driver på internationellt för att möjliggöra att storskarv framgent kan förvaltas genom en allmän jakttid då artens population är så stor att det inte finns en rimlig motivering att den fortsatt ska omfattas av någon form av skydd.

3.2.1 Vägledning till länsstyrelserna om skyddsjaksbeslut eller utökade möjligheter till skyddsjakt på enskilda initiativ

JRF tillstyrker båda de förslag som Naturvårdsverket lämnar och anser att det är av lika stor vikt att både utveckla en tydlig vägledning för länsstyrelserna som möjliggör en likartad hantering av skyddsjaksbeslut över landet som att möjliggöra en större skyddsjakt på enskilda initiativ enligt Jaktförordningen bilaga 4.

Förutom den formulering som Naturvårdsverket föreslår som tillägg till Jaktförordningen bilaga 4, punkt 19, anser JRF att det är av högsta vikt att samma regelverk som föreslås gälla i olika delar av havet också ska gälla i insjöar. JRF finner inget rimligt skäl varför insjöar, som av förklarliga skäl är än mer känsliga för tillfällig stor förekomst av storskarv, utelämnas ur regelverket om skyddsjakt på enskilda initiativ. JRF vill också att kriteriet att jakt inte får bedrivas inom 300 meter från boplatser för skarv stryks i hela punkt 19, eftersom jakten sker under en del av året när häckning huvudsakligen inte pågår alternativt vid särskilt utpekade platser där behovet av skyddsjakt motiverar frångång från de biologiska jakttidsramarna.

3.2.2 Vägledning kring oljering av skarvvägg

JRF tillstyrker förslaget att Naturvårdsverket får ta fram en vägledning för oljering av skarvvägg. JRF delar Naturvårdsverkets uppfattning att en omfattande oljering av skarvvägg är en god möjlighet att begränsa storskarvens reproduktion. JRF vill dock tillägga att det också bör kompletteras med omfattande skyddsjakt för att inte bara begränsa reproduktionen utan också minska den totala populationen.

3.2.3 Upphandla extern leverantör för riktad skydds jakt och oljering av skarv ägg

JRF tillstyrker förslaget att medel tillförs för att säkerställa en nationell kompetens som kan bistå med kunskap och utförande vid oljering av ägg i skarvkolonier.

Översyn av säl skyddsområden, rapporter från länsstyrelserna i Gävleborg, Södermanland, Skåne och Västra Götaland

JRF kommenterar inte respektive länsstyrelses översyn av säl skyddsområden eftersom de är regionsspecifika.

JRF:s bestämda uppfattning är dock att särskilda säl skyddsområden inte ska finnas om det inte finns ett särskilt utpekat behov av ett visst område för att säkerställa upprätthållande av artens gynnsamma bevarandestatus. De olika sälarterna har ökat kraftigt under de senaste årtiondena med en stor negativ effekt på vissa fiskpopulationer som följd och någon risk för den gynnsamma bevarandestatusen föreligger inte. Samtliga populationer finns i stora antal och tillåts röra sig fritt inom hela sitt utbredningsområde utan hinder. Alltså är JRF:s uppfattning att behovet av säl skyddsområden ska vara oerhört restriktivt och medges endast om det kan visa på en direkt koppling mot en hotad gynnsam bevarandestatus.

Att skydda natur är dessutom en kostsam verksamhet eftersom det behöver kombineras med information och bevakning. Därav ser JRF också positiva ekonomiska effekter av att antalet säl skyddsområden minskas. Säl skyddsområdena i dagsläget fungerar främst som en tillflyktsort för sälarna att undkomma jakt och syftet med en förvaltning borde inte vara att ha skyddade områden där vissa arter kan undkomma jakt utan dessa områden borde endast finnas för arter vars bevarandestatus inte är gynnsam alternativt under tider på året där området bör omfattas av skydd för att uppnå en specifik effekt under en viss tid, till exempel under parningssäsong eller uppfödning av ungdjur, och även i dessa fall ska det endast medges restriktivt och motiveras med att det behövs för att uppnå eller bibehålla gynnsam bevarandestatus.

Jägarnas Riksförbund

Jägarnas Riksförbund

Jens Gustafsson
Riksviltvårdskonsulent

Solveig Larsson
Förbundsordförande